MAKTABGACHA TA’LIM MUASSASALARIDA OILAVIY HAMKORLIKNING AHAMIYATI

Sadullayeva Muxlisa Adham qizi
Talaba, Guliston davlat pedagogika instituti
e-mail: sadullayevamuxlisa941@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta’lim muassasalarida oilaviy hamkorlikning ahamiyati va uning bolaning rivojlanishidagi roli yoritilgan. Maqolada ota-ona va tarbiyachi o‘rtasidagi samarali muloqot, oilaviy faoliyatni ta’lim jarayoniga integratsiya qilish, uyda qo‘llaniladigan metodlar, oilaning pedagogik jarayonga jalb etilishi hamda bolaning nutq, ijtimoiy va hissiy rivojlanishiga ko‘rsatadigan ta’siri tahlil qilinadi. Shuningdek, zamonaviy oilaviy hamkorlik yondashuvlari, interaktiv metodlar va individual yondashuv orqali bolalarning rivojlanishini ta’minlash masalalari ham ko‘rib chiqilgan.

Kalit so`zlar: oilaviy hamkorlik, ota-ona, tarbiyachi, maktabgacha ta’lim, nutq rivoji, ijtimoiy rivojlanish, hissiy rivojlanish, interaktiv metod, edagogik yondashuv, bolalar rivoji;

Abstract: This article highlights the importance of family cooperation in preschool education and its role in a child’s development. It analyzes effective communication between parents and educators, the integration of family activities into the educational process, home-based learning methods, and the family’s involvement in the pedagogical environment. The study also explores how family engagement influences children’s speech, social, and emotional development. Furthermore, the article discusses modern approaches to family cooperation, interactive methods, and individualized strategies that contribute to the holistic growth of preschool children.

Keywords: family cooperation, parents, educator, preschool education, speech development, social development, emotional development, interactive method, pedagogical approach, child development.

Аннотация: В данной статье раскрывается значение семейного сотрудничества в дошкольных образовательных учреждениях и его роль в развитии ребёнка. Рассматриваются вопросы эффективного взаимодействия между родителями и воспитателями, интеграция семейной деятельности в образовательный процесс, методы, применяемые дома, а также влияние участия семьи в педагогическом процессе на развитие речи, социальных и эмоциональных качеств ребёнка. Кроме того, в статье анализируются современные подходы к семейному сотрудничеству, интерактивные методы и индивидуальные подходы, способствующие всестороннему развитию детей дошкольного возраста.

Ключевые слова: семейное сотрудничество, родители, воспитатель, дошкольное образование, развитие речи, социальное развитие, эмоциональное развитие, интерактивный метод, педагогический подход, развитие ребёнка.

Maktabgacha ta’lim muassasalarida oilaviy hamkorlik - bu bolaning shaxs sifatida shakllanishida eng muhim pedagogik yo‘nalishlardan biridir. Ta’lim jarayonida oilaning faol ishtiroki bolaning ijtimoiylashuvi, o‘ziga ishonch, mustaqillik va muloqot madaniyatining rivojlanishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Oila bola uchun birinchi tarbiya maktabi hisoblanadi. Shuning uchun maktabgacha ta’lim tashkiloti va oila o‘rtasida muntazam, tizimli hamkorlikni yo‘lga qo‘yish tarbiyachining eng muhim vazifalaridan biri sanaladi [1]. Ota-onalar va tarbiyachilar o‘rtasida o‘zaro ishonchli muloqot o‘rnatilsa, bola o‘zini xavfsiz va qadrlangan his etadi, bu esa uning hissiy barqarorligini ta’minlaydi. Psixolog Vygotskiy [2] ta’kidlaganidek, bolaning rivojlanishida “yaqin rivojlanish zonasi” konsepsiyasi muhim ahamiyatga ega - ya’ni, bola kattalar bilan hamkorlikda o‘z imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu sababli, tarbiyachi va ota-onaning birgalikdagi faoliyati bolaning kognitiv, nutqiy va ijtimoiy rivojlanishida hal qiluvchi o‘rin tutadi.

Oilaviy hamkorlik turli shakllarda namoyon bo‘ladi: ota-onalar yig‘ilishlari, ochiq darslar, seminar-treninglar, oilaviy tanlovlar, “Ota-onalar kuni”, “Oila va bola” mavzusidagi suhbatlar va interaktiv uchrashuvlar. Bunday tadbirlar ota-onalarga ta’lim-tarbiya jarayonining mohiyatini tushunish, bolalar bilan to‘g‘ri muloqot qilish, emotsional qo‘llab-quvvatlash va tarbiyaviy strategiyalarni to‘g‘ri tanlashda yordam beradi [2]. Masalan, “Ota-onalar ishtirokida ertak kuni” kabi tadbirlar nafaqat bolalarda kitobga qiziqishni, balki ota-ona bilan hissiy aloqani mustahkamlaydi. Ota-ona bolasi bilan birgalikda hikoya o‘qib, rollarni ijro etsa, bola o‘z fikrini erkin ifoda etishga, nutqni to‘g‘ri shakllantirishga o‘rganadi. Shu bilan birga, ota-onaning o‘zi ham ta’lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi, bu esa pedagogik hamkorlikning barqaror tizimini yaratadi [3]. Oilaviy hamkorlikning yana bir

muhim yo‘nalishi – kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishdir. Bolaning muloqot qilish madaniyati asosan oilada shakllanadi, shu bois tarbiyachilar ota-onalarga bola bilan muloqotning ijobiy usullarini o‘rgatishlari lozim. Ota-ona bolani tinglash, fikrini qadrlash, tanqid o‘rniga ijobiy rag‘bat berish orqali uning o‘ziga ishonchini mustahkamlaydi [2]. Ota-onaning mehrli, izchil va rag‘batlantiruvchi so‘zlari bolada nutq rivoji bilan bir qatorda hissiy barqarorlikni ham shakllantiradi. Zamonaviy ta’limda interaktiv oilaviy hamkorlik texnologiyalari keng qo‘llanilmoqda. Masalan, onlayn platformalarda ota-onalar uchun pedagogik treninglar, virtual maslahatlar, bolaning rivojlanish monitoringi va tarbiyachi-ota-ona guruh chatlari tashkil etiladi. Bu usullar orqali ota-onalar farzandining rivojlanishini doimiy kuzatib borish imkoniga ega bo‘ladilar va tarbiyachi bilan tezkor axborot almashadilar.

Shuningdek, oilaviy hamkorlik bolaning ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantirishda ham beqiyos ahamiyatga ega. Ota-onalar bilan birgalikdagi loyihalar, ekologik aksiyalar yoki “Oila va tabiat” mavzusidagi tadbirlar orqali bolalar jamoada ishlashni, tabiatni asrashni, ijtimoiy mas’uliyatni his etishni o‘rganadilar [1]. Bu jarayonlar orqali bola o‘zini jamiyatning faol a’zosi sifatida his etadi. Oilaviy hamkorlikni samarali yo‘lga qo‘yishda tarbiyachining roli beqiyosdir. U nafaqat ta’lim jarayonini tashkil etadi, balki ota-onalarga pedagogik maslahat beradi, ularni bolaning psixologik holatidan xabardor qiladi, individual yondashuvni ta’minlaydi va bolaning ijobiy rivojlanish dinamikasini kuzatib boradi [2]. Shu tariqa, oilaviy hamkorlik -bu nafaqat pedagogik jarayonning bir qismi, balki ta’limning samaradorligini oshiruvchi ijtimoiy-madaniy tizimdir. U bolaning har tomonlama rivojlanishi, nutqiy kompetensiyasi, ijodkorligi va hissiy muvozanatini ta’minlaydi. Ota-ona va tarbiyachi o‘rtasidagi doimiy hamkorlik bolani kelajakdagi ta’lim bosqichlariga puxta tayyorlaydi, o‘qishga bo‘lgan motivatsiyasini oshiradi va o‘z-o‘zini rivojlantirishga turtki beradi.

Maktabgacha ta’lim muassasalarida oilaviy hamkorlikni rivojlantirish -bu zamonaviy pedagogikaning eng muhim yo‘nalishlaridan biridir. Ota-ona va tarbiyachi o‘rtasida o‘zaro ishonch, hamjihatlik va muloqotning mavjudligi bolaning shaxsiy rivojlanishida hal qiluvchi omil bo‘lib xizmat qiladi. Oila va ta’lim muassasasi o‘rtasida uyg‘un hamkorlik bo‘lgandagina bola o‘zini xavfsiz, qadrlangan va muvaffaqiyatli his etadi. Shu sababli, maktabgacha ta’lim tizimida ota-onalar uchun muntazam seminarlar, psixologik treninglar, interaktiv uchrashuvlar tashkil etish, bolalarning oilaviy faoliyatda ishtirokini rag‘batlantirish zarurdir. Bunday yondashuv bolada nafaqat bilim, balki ijtimoiy javobgarlik, mustaqillik va ijobiy hayotiy qadriyatlarni shakllantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Maktabgacha ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi to‘g‘risida”gi qarori. -Toshkent, 2019.
2. Bosher, S. (2018). Language development in early childhood education. London: Routledge.
3. Hasanov, B. (2020). Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasi. Toshkent: Fan nashriyoti.
4. Shamsiyeva, D. (2021). O‘yin va multimedia texnologiyalari asosida ta’limni tashkil etish. Toshkent: Yangi asr avlodi.
5. Vygotskiy, L. S. (1983). Bolalar nutqi va tafakkuri. Moskva: Pedagogika nashriyoti.